

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.

TONGEREN, DEN 17 MEI.

De Tongenaar.

Wij willen niet meer belang aan den *Tongenaar* geven als hij er verdient, doch wij kunnen niet nalaten diep te betreuren dat dit blad, hetwelk de tolk is onzer liberale stads regeerders, dit blad dat voor zending moest aannemen de bevrediging der gemoederen en de uitdoving der partijtwisten, juist het tegenovergestelde doel schijnt na te jagen.

Wanneer men den tolk is van een stadsbestuur, wanneer men betaald wordt om burgemeester en schepenen voor te staan en te verdeligen, dan betaamt het ten minste dat men zich met ernst van zijne rol kwijte en iets anders voor den dag bringe dan den ongerijmden prul dien de *Tongenaar* sedert eene maand aan zijne lezers opdiend.

Nauwelijks sedert eenige weken heeft dat ding het licht gezien of reeds kan het zich niet meer onthouden de flauwste personaliteiten uit te brengen tegen de beste burgers onzer stad, en dat zonder de minste oorzaak, zonder de minste uitdaging, zonder dat het knoeiwerk, dat den naam van *Tongenaar* draagt, het geringste voorwendsel kan bijbrengen om zijne laaghertigheden te rechtvaardigen.

Laat ons zulke polemiek verachten. Het zij ons genoeg te herinneren dat de *Tongenaar* met liberale centen op de beenen gehouden wordt; dat hij niet spreekt uit eigen overtuiging, maar dat hij niets anders is dan de betaalde weerklink onzer tongersche liberalerij. Welke invloed wil men dat zulk blad uitoefene? Welk aanzien kan het genieten?

Tot eer der katholieke partij zal gezegd worden dat zij nooit noodig gehad heeft hare drukpers door middel van geld te ondersteunen en dat nogtans de katholieke denkwijze altijd verkleefde verdedigers in de drukpers gevonden heeft.

Wij zeiden over eenige weken dat onze stadsregeerders het 't achterste voor aanlegden met het afbreken der stadsmuren. Wij toonden hoe ongerijmd het is van zulke werken te beginnen zonder vooraf een plan te maken.

De slimme *Tongenaar* meende zeker den vogel af te schieten toen hij ons antwoordde dat er een plan bestond en dat de katholieke bladeren zelfs het uitgebreid plan van M. Pousset over twee jaren hadden medegedeeld en goedgekeurd.

Hebt gij nog van uw leven zulken menschenverneker gezien?

Ja M. Pousset heeft over twee jaren een plan en een heerlijk plan gemaakt voor het afbreken der stadswallen. Maar hetgeen de slimme *Tongenaar* er niet bijvoegt dat is dat de stadsregering het plan nooit heeft willen goedkeuren! Het plan van M. Pousset bevat ruime en prachtige boulevards, heerlijke wandelingen, met vijvers enz. Daarvan hebben onze stadshuismannen tot heden niet willen hooren.

Ondertusschen breken zij af en kappen er door zonder te weten wat zij er zullen van maken en zonder te vragen hoeveelde werken zullen kosten. Waarop trekt die koppel berg die men lings en rechts van de kruispoort gemaakt heeft? Dat staat zeker niet in het plan van M. Pousset, hé *Tongenaar*?

Ziehier overigens een feit hetwelk voldoende bewijst dat men het plan van M. Pousset geenszins gevolgd heeft.

Verleden dinsdag was de gemeente raad te zamen geroepen. Onder de voorwerpen die moesten behandeld worden, bevond zich de goedkeuring van het plan van M. Pousset voor de afbreking der stadswallen tusschen de kruispoort en de Luikerpoort.

Het plan is niet aangenomen en de raad heeft besloten enkel de muren af te breken en later te beslissen wat er te doen staat.

Dat bewijst overvloedig dat wij gelijk hadden van te zeggen dat men tot heden zonder plan gewerkt heeft. Dat bewijst daarenboven dat de *Tongenaar* zijne lezers bedroog en beloofde toen hij hun over veertien dagen deed gelooven dat de afbreking der stadswallen volgens het plan van M. Pousset gebeurde.

Over de ziekte van Pius IX.

Hij wordt beter — zegt ons de voorzichtige diplomatie. Neen, hij verergert zegt de dolle pers. Maar of hij leeft of sterft, wat zal dat afdoen aan den duur der Kerk! Wat raakt zulks het Pausdom!

Sterft Pius IX, dan zal op de schitterende lijst der heiligen, die de pauselijke kroon droegen, een man te meer worden aangetekend, die om groot te wezen, niet minder heilig was; doch het zal geen nederlaag wezen voor het Pausdom, gelijk zij meenen, die reeds dansen op zijn graf. Het Pausdom, dat geen Paus is, al was het de grootste van allen, zal na den dood van Pius IX zijn wat het altijd was — de grondzuil van alle regeeringen in deze wereld, die, men ziet het, zonder haar slechts zijn: De anarchie en verdooldheid der geesten.

schriftelijk bekend te maken met omstandigheden die hen dwingen zouden, elke betrekking met haar en met hare dochter af te breken.

« Anna Bergen, » zegde zij in dezen brief, » is niet mijne dochter, maar eene wees uit O., wier ouders, wel is waar zeer rechtschapene, doch doodarme lieden waren, en die ten gevolge van den in 1846 te O. heerschende typhus spoedig na elkander stierven, hun kind in de grootste behoefte achterlatende. Dit kind nu nam ik aan en voedde het als mijne eigene dochter op. Ik zelve was nooit getrouwd. Doch zoudt gij, heer president, zoowel als uw zoon, vrij van vooroordeel genoeg zijn, om in Anna niet de arme wees te zien, maar in haar de aangenomene dochter van de zeer goedge schijnende mevrouw Bergen te erkennen, zoo moet ik u nog openbaren dat de naam Bergen eigenlijk nog veel minder past voor de vrijheerlijke familie van Steffitz, omdat ik niet Bergen, maar Berg, Gertrude Berg heet en mijn grootvader scherp-rechter te B. in Duitschland was. De smet dezer afkomst is van mij, zijn klein kind, nog niet afgewischt en zou in de oogen der wereld misschien ook nog wel op mijn pleegkind kunnen kleven.

» Terwijl ik u, heer president, deze verklaring onzer familie-omstandigheden geef, wil ik er tevens bijvoegen, dat ik nooit eene verbindtenis tusschen uwen zoon en mijne Anna gewenscht heb en dat, toen ik bemerkte dat de jongelieden elkander beminden, ik het toeval inoog beklagde dat den heer von Schildern in mijn huis voerde en eene kennismaking ten gevolge had, die slechts een treurig einde kon hebben. »

» Een antwoord op mijnen brief behoef ik wel niet te verwachten, » zeide mevrouw Bergen, somber voor zich heen sturende. » Hij zal zeker weer vertrekken even als vroeger, zonder afscheid of eenig vriendelijk woord. Of, » voegde

in afwachting dat de werkelijkheid der geschiedenis, ze de wreedheid zal noemen.

Wij gaan die vreeselijke oogeblikken te gemoet. Wij staan voor het bespottelijk afgrijselijk *Proscenium*; want het is in de staatkunde een onveranderlijke waarheid, dat het bespottelijke het onmenselijke voorafgaat.

Ofschoon door de borst van Pius IX alle Katholieke harten ademen, zal toch 't Katholicisme blijven leven op den dag van zijn sterven.

Voorzeker, hij zal sterven; den een of anderen dag legt hij 't hoofd ter neder en wat raakt het ons in zekeren zin wanneer! Doch met zijn lijk zal de Eeuwige Kerk niet ten grave dalen, gelijk sommige dagbladschrijvers meenen! Hij, *de enige* groote man der XIX^{de} eeuw, kan door zijn stelling in strijd met de vorsten, die het besef hunner waardigheid verloren, in vrede sterven en de oude spreuk tot waarheid maken: « *De koning is dood! leve de koning!* » welke alle koningen de een na den ander tot leugen maakten. Inderdaad, van alle monarchiën der aarde kan het Pausdom dat alleen met recht en vertrouwen zeggen, wat te midden der omwentelingen, die zoo dreigend te wachten zijn, de monarchiën niet meer zeggen durven, niet meer zeggen kunnen: De koning is dood!...

Ja, wel is hij dood, wanneer 't een groot man was. Sedert Lodewijk XIV, was de koning die de staat vormde, wel geheel dood en Frankrijk mocht ze fraai oprakelen de oude spreuk: *le roi est mort! Vive le roi!* Het bracht geen leven terug in het stof.

Hij was wel dood en weet ge waarom? Omdat hij niet meer geloofde aan zich zelve. Omdat hij de kracht zijner wijding, zijner zalving verloor. Omdat het septicisme des volks ook hem had aangerepen. Omdat de menigte, die zich souverain noemt, hem deed beven.

Maar het Pausdom vertoonde nimmer zoo'n lafhartig schouwspel. Het twijfelde nimmer, zoo als de koningen, aan de goddelijkheid zijner zending, het twijfelde nimmer of het de hoeksteen is der wereld. Het bleef waar God het plaatste. Gelurende alle tijdperken der geschiedenis werd het Pausdom vervolgd, beledigd, gehoond, gesmaad, verdrukt, verbannen; doch uit de diepte zijner ballingschap slingerde het zijn bliksem. Waar en onder welke omstandigheden het Pausdom zich bevond, nooit heeft het gewankeld.

De zachtmoedige grijsaard, Pius IX, die

zij er met bitterheid bij, misschien bezit de heer president nog wel een kleinen voorraad van die beleefde termen, die hij nog eens, als Leo Steffitz, in eenen brief aan mij verspild heeft. Welnu, wij bezitten nu ook nog haarden, welker vlammen wij met zulke brieven kunnen voeden!

Naderende voetstappen stoorde haar in deze alleenspraak. Zij begaf zich in de zaal, waar de president van Steffitz haar te gemoet trad. Eene sekonde lang rustte zijn blik met eene weemoedige uitdrukking op het bleek gelat der bejaerde dame. Toen greep hij hare hand, drukte die met eerbied aan zijne lippen en geleidde haar naar de rustbank, waar hij zich nevens haar zette.

— In de duisternis van den avond, » zoo ving hij met eene zeer bewogene stem aan, » heb ik u gisteren niet herkend, geëerde mevrouw, veel minder echter nog in uwem brief van heden. Deze brief bedroefde en grieft mij voor het oogeblik zeer, doch dit ware nog veel meer het geval geweest, indien ik niet de hoop mocht koesteren, dat slechts eene voorbijgaande sombere stemming u dien in de pen had gegeven, eene stemming, die als een nevelsluier uwe vroegere zachtmoedige inborst bedekte, doch die zeker ook als een nevel door de zon van betere gewaarwordingen weer zal optrekken. »

Toen mevrouw Bergen deze toespraak onbeantwoord liet en zwijgend, met gebogen hoofd bleef zitten, ging de president na eene korte tusschenpoos voort:

— Gij hebt gemeend door uw schrijven van heden, een hinderpaal op te werpen, die eene verbindtenis tusschen mijn stiefzoon en uwe pleegdochter in den weg zou staan. Dit is echter het geval niet. Benno en ik stellen het geluk, van met een geliefd wezen verbonden, den dikwijls ruwen weg door 't leven te mogen bewandelen veel hooger, dan een voornamen stand en vermogen, en daarom ben ik thans gekomen om ernstig en in alle oprechtheid, in naam van mijnen

zijne regeering aanving met amnestie, vond in het besef van plicht en de overleveringen van den heiligen Stoel, de kracht der meest energieke opperpriesters, welke immer den pauselijken mijther droegen. God had dien man intusschen doordrongen van een engelachtige goedheid en zachtheid, met niets wat men denken zou, dat noodig was voor een man, die in deze dagen van haat, van woede en beproeving aan het hoofd der Kerk moet staan. Maar zoo handelde de Heer gewis, om ons te doen zien, dat de mensch niets meer is als hij Paus wordt, en dan in dien smeltkroes van het Pausdom alle zielen onderling gelijk zijn en begiftigd met de meest onvermoeide kracht voor den dienst des Heeren.

Een Hildebrand zou onder de tegenwoordige omstandigheden minder de kracht van het Pausom bewijzen dan Pius IX, zoo zacht en zoo bejaard — op dit oogenblik even energiek als Hildebrand, zoo geheel Paus als Hildebrand immer was. Wat zeg ik, hij was het wellicht nog meer, want zei Hildebrand niet stervende op bitteren toon: Ik had de rechtvaardigheid lief, en haatte het onrecht. Ziedaar waarom ik in ballingschap sterf; terwijl Pius IX, die het onrecht niet minder haatte en het recht niet minder lief had dan de groote Gregorius VII, terwijl Pius IX, gevangen op het Vaticaan sterven zal zonder dien kreet te slaken.

STADS- EN PROVINCIE NIEUWS.

Bedevaart naar Cortenbosch.

Verleden dinsdag had de groote bedevaart naar Cortenbosch plaats ter eere der H. Maagd, ten einde de verlossing te bekomen van Pius IX.

Nooit zag het katholijk Limburg zulke algemeene klaarblijkende bewijzen van godsvrucht. Van alle kanten der provincie troefte men talrijke bedevaartgangers toe. Meer dan 40 processieën der naburige kantons en bijzonderlijk uit de omstreken van Borgworm hadden zich naar Cortenbosch begeven om hunne gebeden met die van Mgr den bisschop van Luik te mengen.

In den heerlijken stoet der stad St. Truiden bemerkte men alle congregatiën, de genootschappen, de broedersschappen, de leden der katholieke vergaderingen, het comité der pauselijke werken, de leerlingen van het seminarie en het collegie.

Omtrent 10 uren, waren meer dan 15000 bedevaartgangers voor den tempel van Cortenbosch vergaderd. Voor de Kerk, was een prachtig altaar opgericht alwaar het miraculeuse beeld van O. L. V. van Cortenbosch op rustte. Daar

stiefzoon, om de hand van uwe Anna te vragen.

Ook nu nog scheen mevrouw Bergen niet in staat te zijn om een woord te antwoorden; met eenige drift zegde de president nu:

Zou wellicht het vooroordeel tegen mijne familie bij u zoo sterk zijn geworden, dat gij uwe toestemming tot eene verbindtenis met haar volstrekt weigert? Zoudt gij u in deze zaak zoo wreed kunnen betoonen, omdat mijn vader u en mij eens met zoo veel wreedheid heeft behandeld? Neen, neen, dat kunt en wilt gij niet; gij zult ook het geluk uwer dochter niet opofferen, om eene belediging te wreken, welke men u eens aandeelde. Dat zou uwer niet waardig zijn.

— En mevrouw uwe echtgenote, vroeg mevrouw Bergen nu met zachte stem, zou die onder de bestaande omstandigheden er dan niets tegen hebben, Anna hare schoondochter te noemen? Diende er niet eerst eene verklaring dier omstandigheden en daarna eene nieuww aanvrage aan haar afgezonden te worden?

— Mijne vrouw, zeide de president hierop, is het in alle opzichten met mij steeds eens, zoodat ik, zonder het haar te vragen, ook in deze aan gelegenheid van hare toestemming verzekerd ben. Ook heeft Benno haar met zoo groote warmte zijne liefde voor Anna geschilderd en haar in elk opzicht zoo hoog geprezen, dat zij, de teedere moeder, die steeds slechts op het welzijn van haren zoon bedacht is, in uiterlijke omstandigheden rimmer eenige bedenking zal vinden, indien het er op aankomt zijn geluk te bevestigen. Benno is haar enig kind, is het kleinood dat zij uit de schipbreuk van een sterk bewegend leven gered heeft, een leven in 't welk zij door geboorte en schoonheid bestemd scheen te schitteren, en dat haar niet dan teleurstellingen en smart heeft doen ondervinden. Maar zelfs den druk des kommers, onder welken zij gebogen ging, toen ik haar leerde kennen, kon de verhevenheid van haren geest voor mij niet verbergen; dit wezen vertrouwd ik mijn aardsch bestaan toe, terwijl

DE SCHERPRECHTER.

EEN VERHAAL NAAR HET HOOGDUITSCH.

(16^e Vervolg.)

VII.

Ernstig en in gedachten verzonken zat mevrouw Bergen den dag na het bezoek van den president in haar kabinet. Het wederzien van den geliefde harer jeugd had haar diep geschokt; meer echter deed het haar toch nog aan, dat ten gevolge van dat bezoek, nu ook het levensgeluk van hare Anna zou worden verwoest, want dat de president, nadat zij hem Anna's geringe geboorte medegedeeld en hare eigene afkomst zou herinneren, nog geneigd zou zijn Benno's wenschen te vervullen, kon de vrouw die zooveel ondervinding had opgedaan, niet verwachten, vooral als zij bedacht hoe trotsch de baron Steffitz en zijn vader eens alle betrekking met haar afgebroken hadden. In houding en woorden was de president haar gisteren avond nog even trotsch voorgekomen als in vroegere dagen en zij durfde dan ook niet de minste hoop voor hare Anna koesteren.

Al deze treurige gedachten en bezwaren, zoo-vel als de weder op nieuw opgewekte herinnering aan verleden zaken, die zij voor eeuwig in den nacht der vergetelheid had getracht terug te dringen, hadden donkere schaduwen verspreid over de zoo zachte gelaatstreken van mevrouw Bergen. Weemoedig hield zij het van zorgen zware hoofd met de hand ondersteund, en overdacht nog eens wat zij den president dien morgen had geschreven. Zonder hare vroegere kennis met een enkel woord aan te roeren, had zij den heer von Steffitz op kouden, hoffelijken toon medegedeeld, dat zij het als haren plicht beschouwde, den heer president en zijnen zoon